

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6, ტელ: 72-72-00, 72-72-20 ფაქსი: 72-72-37,

ლიცენზიებისა და ნებართვების
დეპარტამენტის უფროსი
გიორგი ცხადაძე
(სახელმწიფო მდიანი)
ბუბუჩიძე

სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის
დასკვნა პროექტზე

№ 17

„20“ ივნისი 2007 წ.

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – ბოჯ მილსადენის მომსახურების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენების უტილიზაცია
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – შპს „სანიტარი“, ქ. თბილისი, ჯიქიას ქ. № 18
3. განხორციელების ადგილი – ბოჯ მილსადენის მთელ სიგრძეზე განლაგებული ობიექტები, სუფსის საზღვაო ტერმინალი
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 15. 05. 07.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – სამეცნიერო-კვლევითი ფირმა „გამა“. თბილისი, მიხეილ ალექსიძის ქ. № 9

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

შპს „სანიტარი“-ს მიერ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით სახელმწიფო ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი „ბოჯ მილსადენის მომსახურების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენების უტილიზაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში“ ითვალისწინებს თბჯ მილსადენის კომპანიის საოპერაციო ობიექტებიდან მყარი და თხევადი ნარჩენების გამოტანას საზოგადოების საკუთრებაში არსებული სპეციალიზირებული ავტომანქანების გამოყენებით.

საქმიანობის მიზანია ბოჯ მილსადენის ექსპლუატაციის პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენების მენეჯმენტი, რაც გამოიხატება კომპანიის გენერირებული ნარჩენების ტრანსპორტირებაში ნარჩენების აკუმულაციის უბანზე, დასაწყობებაში და სხვა შემდგომ მართვაში.

ნარჩენების პირველად შეგროვებას და დახარისხებას კუთვნილ ობიექტებზე უზრუნველყოფს თბჯ მილსადენის კომპანია რომელთა განთავსება ნარჩენების სახეობების მიხედვით ხდება სხვადასხვა ფერის კონტეინერებში.

შპს „სანიტარი“ ემსახურება PSG-1 და PSG-1-ზე განლაგებულ ბანაკს და ჩამკეტ სადგურებს (სულ 16 ჩამკეტი სადგური); PSG-2 და PSG-2-ზე განლაგებულ ბანაკს, ახალციხის ბანაკს, ზონა 80-ს, ბაკურიანის სასტუმროს, წალკის სასტუმროს, AGT ოფისს და AGT საწყობს; საქართველოს მილსადენის კომპანიის შემდეგ ობიექტებს: PS11, PS13, PRS1, PRS2, სუფსის ტერიტორიაზე, სუფსის საზღვაო ბაზას, ჯი-პი-სის ოფისს და ჯი-პი-სის საწყობს.

შპს „სანიტარი“ ასევე მოემსახურება ბაკურიანის უსაფრთხოების ბაზას, ნავთობის საავარიო ჩამოსასხმელის რეზერვუარს და მიღების დასაწყობებისა და შეკეთების უბანს.

საყოფაცხოვრებო ნარჩენები გადაიტანება იაღლუჯის საყოფაცხოვრებო ნარჩენების პოლიგონზე, ხოლო თხევადი ნარჩენები (სამეურნეო-ფეკალური წყლები) მიეწოდება ისევე თბჯ მილსადენის კომპანიის კუთვნილ ობიექტებს, სადაც ხორციელდება მათი შემდგომი დამუშავება (გაწმენდა) და ჩაშვება ჩამდინარე წყლების მიმღებ სისტემებში, ხოლო გაწმენდის შედეგად წარმოქმნილი შლამები მიეწოდება გარდაბნის ჩამდინარე წყლების გამწმენდ ნაგებობას.

საშიში ნარჩენები მიეწოდება ნარჩენების აკუმულირების ცენტრალურ საწყობს. თითოეული ტიპის ნარჩენისათვის გამოიყენება საერთაშორისოდ მიღებული დახარისხების შეგროვებისა და დასაწყობების რეკომენდაციები. შემდეგ ბოჯ მილსადენის კომპანიის მიერ განხორციელდება მათი საზღვარგარეთ გატანა და დამუშავება შესაბამისი პროფილის მქონე საერთაშორისო კომპანიების მიერ, რომელთაც გააჩნიათ სხვადასხვა ტიპის ნარჩენების გადამამუშავებელი ინფრასტრუქტურა. დღეისათვის რესპუბლიკის ფარგლებში შესაძლებელია გარკვეული ტიპის ნარჩენის (მუყაო, მაკულატურა, საბურავები, შუშის ნარჩენები და სხვ.) გადამამუშავება.

ნარჩენების ცენტრალური საწყობის მოწყობა განხორციელდა თბჯ პროექტის ფარგლებში, გარდაბნის რაიონში, მილსადენის ობიექტზე, PSG-1-ის ტერიტორიაზე; ცენტრალური საწყობი უახლოესი დასახლებული პუნქტებიდან დაშორებულია 5-10 კმ-ით.

პროექტის ფარგლებში ჩატარებულია სასაწყობო ტერიტორიის აუდიტი. განხილულია დასაწყობების პირობები და შეფასებულია დასაწყობებული ნარჩენების პოტენციური ზეგავლენა გარემოზე.

ნარჩენები, რომლებიც ფიზიკური ფაქტორების გავლენის შედეგად წარმოადგენენ გარემოს პოტენციურ დამაბინძურებლებს, (განავთობიანებული თხევადი და მყარი ნარჩენები, სხვადასხვა სახის ქიმიკატების ნარჩენები, საღებავის ნარჩენები, სამედიცინო, აზბესტის, ფისის, მინის ნარჩენები და სხვ.) მოთავსებული იქნება სხვადასხვა სახის კასრებში, კონტეინერებში ან რეზერვუარებში შესაბამისი ეტიკეტების, საშიშროების გვარობისა და ხარისხის ჩვენებით, და განთავსდება ტერიტორიის შესაბამის უბანზე.

ნარჩენები, რომლებიც ინერტულია გარემო (კლიმატური) პირობების მიმართ (ავტომანქანების ნახმარი საბურავები, მილსადენის პიდროტესტირების შემდეგ დარჩენილი გამწმენდი პოლიმერული ტამპონები და ა.შ.) და ამ ნარჩენებით გარემოს მნიშვნელოვანი დაბინძურება მოსალოდნელი არ არის დასაწყობდება ღიად. მომავალში გათვალისწინებულია საწყობის გარკვეული ნაწილის გადახურვა მსუბუქი კონსტრუქციებით.

ცხრილის სახით მოყვანილია საწყობის ტერიტორიაზე განთავსებული მასალების სრული ნუსხა.

მეურნეობის ტერიტორიაზე ნიადაგის დაბინძურებისაგან დაცვის მიზნით კასრების დასაწყობების და რეზერვუარების განთავსების უბნები დაბეტონებულია, ასევე დაფარულია წყალგაუმტარი მასალით და სპეციალური ეპოქსიდური ფისით და შემოსაზღვრულია ბეტონის ჯებირით.

ნარჩენების გენერირების ადგილზე გარემოზე უარყოფითი პოტენციური ზემოქმედება მოსალოდნელია ატმოსფერულ ჰაერზე, ნიადაგზე, ზედაპირულ და მიწისქვეშა წყლებზე და ვიზუალურ გარემოზე. შესაბამისი პრევენციული ღონისძიებები ითვალისწინებს:

- ბუნებრივი პერმეტიულობის უზრუნველყოფას;
- ბუნებრივი განლაგების ადგილების მომზადებას, რაც გულისხმობს განთავსების ადგილების დაფარვას წყალგაუმტარი მასალით და სპეციალური ეპოქსიდური ფისით, და ბეტონის ჯებირით შემოღობვას;

- სანიაღვრე ჩამდინარე წყლების შეკრებას და იზოლაციას;

მნიშვნელოვანია აგრეთვე ნარჩენების დაბნევის თავიდან აცილების უზრუნველყოფა; ნარჩენების ტრანსპორტირებისას გარემოზე პოტენციური ზემოქმედება გამოიხატება ნარჩენების დაბნევის, ავარიების, არასათანადო ადგილებში განთავსების, თხევადი მასის დაღვრის, ატმოსფერულ ჰაერში მოსალოდნელი ემისიების რისკებით. თითოეულ ზემოთ აღნიშნულ რისკზე არსებობს კონტრქმედებები (პრევენციული ზომები), რომელთა საშუალებითაც ხდება ჩამოთვლილი რისკების აღბათობის მინიმიზაცია. გზშ ანგარიშში განხილულია ნარჩენების ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებული რისკები ნარჩენების ტიპების მიხედვით და შესაბამისი პრევენციული ქმედებები.

საქმიანობის შედეგად გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების შემამცირებელი ზომების გულისხმობს ერთის მხრივ ფირმის თანამშრომელთა კვალიფიკაციის ამაღლებას, მეორეს მხრივ ფირმის ტექნიკურ აღჭურვილობის სრულყოფას და ყოველდღიურ კონტროლს.

წარმოდგენილ გზშ ანგარიშში ჩამოყალიბებულია ავარიული სიტუაციების წარმოქმნის შესაძლო ვარიანტები, შეფასებულია ავარიული რისკ-ფაქტორები და მოცემულია ტექნოგენური ავარიების თავიდან აცილების მიზნით დაგეგმილი უსაფრთხოების ზომები.

გზშ ანგარიშში მოცემულია აგრეთვე ეკოლოგიური მონიტორინგის სქემის დამუშავების პრინციპები, რომელიც წარმოადგენს ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის მილსადენის გარემოსდაცვითი მონიტორინგის სქემის ნაწილს. თვითმონიტორინგის გეგმა მოიცავს საწყობის სისტემატიურ ვიზუალურ აუდიტს, ნარჩენების შეფუთვის ინსპექტირებას, მიწისქვეშა წყლების მონიტორინგს და ავარიული სიტუაციების შემთხვევაში ჩასატარებელი სპეციალური მონიტორინგს და ა.შ.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის მიმდინარეობის პერიოდში დამოუკიდებელი ექსპერტების მიერ გამოთქმული შენიშვნები ასახულია წინამდებარე დასკვნის III თავში.

III. პირობები

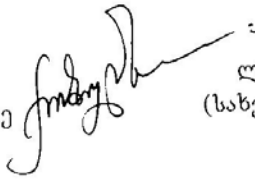
შპს „სანიტარი“-ს ხელმძღვანელობამ უზრუნველყოს:

1. საშიში ნარჩენების შემთხვევაში კონტეინერებზე საჭდეებისა და დაფების მიმაგრება მარკირებით მათი დანიშნულების შესახებ ინფორმაციით, (შესაბამისი უბნის და კონტეინერის ნომერის, ასევე არსებულ დოკუმენტაციაში მითითებული მონაცემებისა და შენახვის ვადის აღნიშვნით);
2. საშიში ნარჩენების დოკუმენტაციისა და სხვა ნარჩენების შესახებ ინფორმაციის (მათი გვარობის, ხარისხისა და წარმომავლობის, ჩასატარებელი ოპერაციების პასუხისმგებელი პირის აღნიშვნით, ჩატვირთვის დროის მონაცემებით და ა.შ., მიმღები უბნის და კონტეინერის ნომრის მითითებით) შენახვა რკინის კარადაში ან სეიფში;
3. ნარჩენების მონაცემთა კომპიუტერული ბაზის შექმნა;
4. მაკულატურის დასაწყობების ადგილებში მძაფრი სუნისა და ბიოლოგიური წარმოშობის (მწერები, მღრღნელები) დამაბინძურებლების მოსალოდნელ გავრცელებასთან დაკავშირებით სასაწყობო მონაკვეთების, სატრანსპორტო მოცულობების, ტარის და ბუნკერების დამუშავება სპეციალური ნივთიერებების საშუალებით;
5. ცალკე განლაგებულ ობიექტებზე წყლის ავზების მოწყობა, რომლებსაც ექნებათ ხანძარსაწინააღმდეგო დანიშნულება;
6. გზშ ანგარიშში მოცემული თვითმონიტორინგის გეგმაში გათვალისწინებული იქნეს ნარჩენების ცენტრალური საწყობის ტერიტორიაზე რადიაციული გაზომვები.

IV. დასკვნა

შპს „სანიტარი“-ს მიერ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით სახელმწიფო ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი „ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის მილსადენის მომსახურების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენების უტილიზაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში“-თ გათვალისწინებული საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში მოყვანილი პირობების გათვალისწინების შემთხვევაში.

სახელმწიფო ეკოლოგიური
ექსპერტიზის კომისიის თავმჯდომარე

ლევან კობულაშვილი
(სახელი, გვარი, ხელმოწერა)

საქართველოს გარემოს დაცვისა
და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო

გარემოზე ზემოქმედების ნაბართვა № 00078

კოდი **M D I**

„ 28 „ ივნისი „ 2007 „ წ.

1. ნებართვის მიმღები სუბიექტი - შპს „სანტარი“
2. საქმიანობის მიმანი შპს-ის საყოფაცხოვრებო და ტოქსიკოლოგიური და სანტიფიკაციო ნარჩენების კონტაინერები
3. ვინახორციელებული საქმიანობის აღვლილდებარეობა თარღის საყოფაცხოვრებო ნარჩენების მოციფონი: ნარჩენების ცენტრი, სანკო-ში PSC-ის ტერიტორიაზე, კარაქის რნი.
4. დოკუმენტაციის მომამზადებელი ორგანიზაცია სამეცნიერო-ქლოჯითი ფირმა „კაქა“
5. ნებართვის მისაღებად წარმოდგენილი დოკუმენტაცია კარგომზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში
6. ნებართვის ვადების საფუძველი სახლომნიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის ანგარიში პროექტზე N 17; 20.06.07.
7. ნებართვის პირობები ნებართვა მოქმედებს სანკო-ში ექსპერტიზის ანგარიშით გათვალისწინებული პირობების შესრულების შემთხვევაში.

თარღობაზე ბეჭდვების სტატიის დაკვეთა:

საქართველოს ქარხმის დაცვისა და მფარველი
სახელმწიფო საინსტიტუტო

საქართველოს გარემოს დაცვისა და
ბუნებრივი მემკვიდრეობის საინსტიტუტო
რეკონსტრუქციის განყოფილება
(საქართველო, თბილისი)

საქართველოს რეკონსტრუქციის
სახელმწიფო საინსტიტუტო

თბილისი

დამკვეთი: საქართველოს დაცვისა და ბუნებრივი მემკვიდრეობის საინსტიტუტო
დამამზადებელი: შპს "თინასედი"
ს.ფ.ს. - ქუთაისი, № 0360

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების მინისტრის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 817

ქ. თბილისი

“28” 06..... 2007 წ.

შპს „სანიტარი“-ზე გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის შესახებ

„ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 24 მუხლის, მე-4 პუნქტისა და საქართველოს მთავრობის 2005 წლის, 1 სექტემბრის №154 დადგენილებით დამტკიცებული „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის წესისა და პირობების შესახებ“ დებულების მე-2 და მე-3 მუხლის 1 პუნქტის „ვ“ და „ზ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ :

1. გაიცეს შპს „სანიტარი“-ზე გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა – მყარი საყოფაცხოვრებო და ტოქსიკური და სახიფათო ნარჩენების განთავსებაზე;
2. ნებართვის მოქმედების ვადა – უვადო;
3. ნებართვის მფლობელმა უზრუნველყოს სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებული სანებართვო პირობების შესრულება;
4. ეს ბრძანება დაუყონებლივ გაეგზავნოს ნებართვის მფლობელს;
5. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს საქართველოს მთავრობაში (ქ. თბილისი, ინგოროყვას ქუჩა) ან ქ. თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (მის: თბილისი, სარაჯიშვილის ქ. №1) მისი ძალაში შესვლიდან ერთი თვის ვადაში.

საფუძველი: სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №17, 20.06.07. და ლიცენზიებისა და ნებართვების დეპარტამენტის უფროსის გიორგი ცხაკაიას მოხსენებითი ბარათი.

(Handwritten signature)

დავით ჩანტლაძე

მინისტრის პირველი მოადგილე

მინისტრის მოვალეობის შემსრულებელი

ეგ ზავდება: ლიცენზიებისა და ნებართვების დეპარტამენტს, გარემოს დაცვის ნებართვის მიძღვებ სუბიექტს.